

Malkijat Herceg gledashe pred sebe si i vyrteshe podvizhnite prysteni na podvodnija chasovnik. Ponjakoga vdigashe ochi i togava tozi taka svetyl pogled probivashe dylgogodishnite plytni nasloenija na Herceg Starshi; sjakash dylgi blestjashti igli se zabozhdaha v negovoto minalo, kato pronikvaha do naj-skritite tochki, sjakash vseki takyv pogled mu nosi goljamo oblekchenie ot dylga i dosadna bolest. Zapochna otnovo da disha syglasuvano s pulsa si. Pochuvstva syshtoto oblekchenie, kakto po vreme na snimkite v Kanton, kogato dobrovolno se beshe polozhil na akupunkturata na kitajskite znahari, koito s udivitelna tochnost poznavaha zhiznenite tochki po tjaloto mu, vypreki che ne bjaha go vizhdali nikoga prez zhivota si. Edno ubozhdane s igla - edno oblekchenie. Vseki nov pogled na malkija Herceg izparjivashe lyzhovnata mu sigurnost!

Tri izsvirvaniya procepiha plazha:

- Zakuska! - izvika momcheto i iztryska pjasyka ot krakata si.

Prez liceto mu premina gladna sjanka, tochno kakto pri opitite na Pavlov s kucheto i zvyneca. Trepereshe s cjaloto si tjalo, a dvizhenieto, s koeto se otpravi kym sbornoto mjasto, imashe neshto alchno-unizitelno. Sjakash vednyzh osyznalo svoja vid, momcheto kaza: "Shte se vyrna!" i kato se boreshe s zhelanieto da se zaticha, trygna s umerena krachka kym kosha za beljo, v kojto dve debeli zheni v bjalo toku-shto bjaha donesli filii hljab.

Herceg Starshi dobre znaeshe kakvo shte se sluchi skoro: beshe uchastnik v tova otdavnashno proizshestvie, no nishto ne napravi da go predotvрати (dori zatvori ochi). Vprochem, i zazhumjal, toj znaeshe kakvo tochno stava. Pырvo se chuha povisheni glasove, a sled tova isterichen detski vik i typi udari v

rebra: momcheto se bieshe sys Slino - s tozi, kojto postojanno go drazneshe - okolo poslednata filija hljab, namazana s margarin, ostanala na dynoto na kosha. Otvori ochi i vidja kylbo ot goli tela v chervenija praholjak; njakolko kapki kryv padnaha na suhata zemja i tja tozchas gi popi, sled tova useti nechii prysti okolo vrata si, a vednaga sled tova - oblekchenie - Slino sega beshe ot dolu, a toj vyrhu nego! Blyskashe mu glavata o zemjata i vikashe: "Predaj se! Stiga li ti?", a togava momcheto, vyrhu koeto lezheshe, stenejki prizna, che mu stiga i malkijat dvojnik na Herceg vdigna ot praholjaka tyrkulnalata se filija, a ostanalite momcheta mylkom se otdrypnaha, za da minat malkite borci.

Vyzpitateelite veche tichaha ot trite strani na plazha.

Hvyrliha se v syshtija mig sred navalicata kato ovcharski kucheta-pazachi na stado, razblyskvajki decata naljavo i nadjasno:

- Herceg! Slino! Na mjasto...

Zadyhanite momcheta zaeha stojki "mirno".

- Kakvo stana?

- Nishto... - otvyrna Slino, kato navede ochi.

I dvamata dishaha tezhko.

- A otkyde тази kryv?

- Padnah... - reche Herceg.

- Padnal si! Chudno, kak tyj si padnal!

Zapochna edin ot mnogobrojnite profesionalni razpiti, kojto Herceg Starshi ne beshe neobhodimo da podslushva, tyj kato veche gi znaeshe naizust. Tolkova mnogo bjaha tezi razsledvanija i vechni ubezhdavanija, che dumite veche bjaha zagubili svoja smisyl i otekvaha v praznota. Shtom zapochneha da go "prevyzpitavat" (kakva uzhasna duma!), momcheto pobjagvashe po edin ot tajnite si koridori i si misleshe za syvsem drugi neshta, zapazil na liceto si podobavashto povyrhnostno izrazhenie, presmetnato samo da ne vbese vyzpitateelite. No pod

smirenoto izrazhenie se krieshe neukrotimata opyrnichavost na mlad zvjat, kogoto e nevyzmozhno da vkarat v kletkata, nito da dresirat i nakarat pokorno da vyrne hvyrtenata pryhka. Ako go prinudeha, vryshtashe im pryhkata s dryzka usmivka (kojata taka drzneshe vyzpitatele), no ot neja jasno se vizhdashe, che njakoj den, samo ako mu se predostavi vyzmozhnost, pryhkata v negovata ryka shte stane oryzhie za myst.

Trjabvashe da stane i da pomogne njakak si na tova momche! Kolko pyti samo izzhivjivashe syshtata тази scena! Predstavjashe si kak spokojno zastava mezhdru vyzpitatele i decata i postavja rykata si na momcheshkoto ramo. "Zashto ne go ostavite na mira?" - shteshe da kazhe na trimata mrachni tipa, koito go razpityvaha. Kolko pyti samo si misleshe za tozi, kako vjarvashe togava, syvyrsheno nevyzmozhen sluchaj, da se pojavi neochakvano v dneshnata si tyrzhestvena odezhda ot slava i sila: Niko N. Herceg, sobstvenik na edno ot naj-izvestnite lica v stranata, neochakvano da iznikne otnjakyde i da podade ryka na tova neshtastno dete, zahvyrteno v pykyla ot detski domove, internati, lageri i "prevyzpitanie", taka samotno sred horata i sred decata; naj-napred da go zavede v njakoya sladkarnica i da go pocherpi s pasta, da mu nakupi suma igrachki, drehi i knigi s hubavi iljustracii, sled tova da go zavede na brysnar, pedikjur, lekar i masazhist i da go nastani v njakoj prilichen hotel s basejn, da go nauchi na vsichko, koeto znajat segashnite momcheta: da kara motociklet, vodni ski, da se spuska pod voda i da upravljava motorni lodki. Shte razgoni mychitelite mu i shte zaplashi onezi, koito se bjaha postarali da go ostavjat na blagovolenieto na sydbata, shte napravi vsichko, za da izkupi pykyla, prez kojto beshe minal.

Herceg Starshi njamashe deca i zatova ne mozheshe da znae, che podobni chuvstva izpityvat kym decata si bashtite i majkite, koito njakoga sa zhiveli tezhko. Tova zhelanie e skrito

v tolkova chesto chuvanoto izrechenie, koeto objasnjava vsichko: "Kato ne sym imal az, neka toj da ima!". No eto, sega, kogato dejstvitelno imashe tolkova zhelanata vyzmozhnost, ne napravi nishto! Prosto ne si pomrydna i malkija pryst, za da SE izmykne ot тази неприятност! Praveshe se, che izobshto ne vzhda kakvo stava s malkija Herceg, obyernal glava na drugata strana!

Samo kolko pyti kato momche v chasovete po istorija si predstavjashe kak po njakakvo chudo se pojavjava v razgara na Kosovskata bitka s kartechnica "breda"; izchakva turskata konnica da mu dojde syvsem nablizo i v sydbonosnija moment natiska spusyka... Edna kartechnica s kalibr 9 mm bi promenila hoda na istorijata! Vyoryzheni s opita i umenijata na novoto vreme, vinagi chuvstvame prevyzhodstvo, kogato si pomislim za gorkite si naivni predshestvenici, no koj znae kak shtjaha da se razvijat sybitijata, ako sluchajno se okazehme vyv vtornik, 28 juni 1389 godina na tova pole-klanica? Naj-verojatno e, che nezavisimo ot avtomatichnoto ni oryzhie, primitivnata konnica dialekticheski zakonomerno shte ni pregazi; shte ni razkysa na "konski opashki", shte ni razchekne i nabie s kopita v zhyltochervenija trevoljak. Sigurno e, che nishto ne mozhem da napravim sys znaniyata si v svjat, kojto oshte e nezrjal da gi prieme, imenno kakto i Herceg prekaleno dobre znaeshe, che na tozi plazh ot 1947 godina nikoj ne poznavo nito nego, nito uspeha mu. Oshte poveche, nikoj ot tezi myzhe, zheni i deca dori ne e chul za televizijata! Shte minat oshte naj-malko desetina godini, dokato uznajat za syshtestvuvaneto na тази magicheska kutija s zhivi kartini. Znachi toj tuk e NIKOJ i NISHTO. Taka nakraja razbra, che porjadychno symnitelnata mu znachimost ne struva nishto sama po sebe si i che e absolutno nemisliva i neotdelima ot ogromnata elektronna mashinarija, hranena ot nego poveche ot desetiletie s idei,

vreme, duh, dumi i pot - s naj-hubavite godini ot svoja zhivot. I kako nishto ne znacheshe predi pojavata na тази фабрика за predyvكاني snimki, taka i sled zaminavaneto si njama da znachi nishto, zashtoto vsichko, koeto e syzdal, e otishlo vednyzh zavinagi vyv vyzduha, na vjatyra, v nishtoto! Videomagnetofonnite lenti sa iztriti, na tjah sega trepkat njakakvi drugi kartini i dumi, na tjah sega se usmihvat njakakvi drugi lica, koito sa na moda - vsichko e otishlo neizvestno kyde!

Pochuvstva se za pryv pyt v zhivota si syvsem gol, bez dokazatelstvo, che naistina syshtestvuva.

Toj, kojto nikoga ne noseshе sys sebe si lichni dokumenti, nishto, osven izvestnata si elektronna usmivka, palena i gasena, kogato trjabvashe - populjarna lichnost, poznata na starcite i dechurligata na ulicata, izpita zhelanie da pritezhave neshto, s koeto da udostoveri samolichnostta si: pasport, zdravna knizhka, ili pone shofjorska knizhka, ako shte i samo edna izrezka ot njakoj "TV-magazin" s fotografija, pod kojato pishe: "Lichnost na godinata" - kakvoto i da e! Bez vsichko tova toj beshe napylnо bezpomoshтен na tozi plazh.

Niko Herceg beshe nikoj.

Dejstvitelno, NIKOJ.

Vryshtaneto na malkija Herceg preseche mislite mu:

- Vzemi polovinata! - kaza momcheto.

Stoeshe nad nego i mu podavashe polovinata filija. Zabeljaza, che mu dava parche, na koeto se beshe zadyrzhal poveche namazan marmalad.

- Boli li te? - zapita go zagrizheno.

- Ami! Nishto mi njama! - otvyrna momcheto i razmaza kryvta po liceto si. - Shte vidi toj posle...

Zalycite mu zasjadaha na gyrloto, no vse pak toj gi gyltashe, zashtoto znaeshe, che trjabva da jade i sybere dostatychno sili za onzi reshitelen mig, kogato shte napusne

1947 godina. Dyvcheha edin do drug, kleknali na brega na moreto.

Otnovo se chu neponosimata svirka. Tozi pyt dve prodylzhitelni izsvirvanija.

- Trjabva da vyrvja! - kaza s vyzdishka momcheto. - Dnes imam chas po samokritika...

- Po kakvo?

- Po samokritika... - povtori Herceg Mladshi.

- Shte te chakam na tova mjasto...

- Davash li chestna pionerska?

Pokoleba se za mig:

- Chestna pionerska! - kaza.

Momcheto izticha v stroja.

- Mirnoooo! Na pyrvi i vtori, prebroooooojs!

- Pyrvi! Vtori! Pyrvi! Az do nego...

- Ostavi!

- Pyrvi, vtori, pyrvi, vtori...

- V dve kolooooooni! S pesen, hodooooo maaaaarsh!

Momchetata druzhno zapjaha:

SMELO, DRUGARI, V BORBATA,

BURI KALJAVAT DUHYT,

V POHODA KYM SVOBODATA,

SHTO ZNACHAT RANI I SMYRT!

Momcheto se obyRNA kym mjastoto, na koeto sedeshe toj.

- Herceg! Ne se vyrti, Herceg! Nakyde gledash ot stroja?

A sled tova se skriha v gorata.